

Til anskaffelsesutvalget

Innspill til andre delutredning fra Veas AS

1. Innretningen av erstatningsreglene

Etter vårt syn er det bra at leverandører kan ha rett til erstatning for tap lidt på grunn av oppdragsgivers feil i anskaffelsesprosessen. Men vi opplever det som problematisk at oppdragsgiver risikerer et større økonomisk ansvar for feil som er mindre straffverdige enn ulovlige direkte anskaffelser. Det økonomiske ansvaret bør stå i bedre forhold til den feilen som er begått.

Frykten for å gjøre innkjøpsfeil kan forhindre effektive og gode anskaffelser. Når man for eksempel ønsker å fremme innovative løsninger, men samtidig opplever en reell risiko for å trå feil i anskaffelsesjusen under evaluering og tildeling, og da følgelig en økt risiko for erstatning, kan det føre til at man velger en anskaffelsesrettslig tryggere vei. Det vil da kunne medføre at man velger bort en løsning som totalt sett ville vært bedre, fordi det samtidig innebærer en økt rettslig risiko for å gjøre feil.

Det er uheldig dersom frykten for å gjøre en feil, og dermed bli erstatningspliktig, påvirker anskaffelsesprosessen på en måte som gjør at man ender opp med en løsning som ikke er den mest optimale.

2. Innretningen av avvisningsreglene

Reglene om avvisning i offentlige anskaffelser kan oppleves som innfløkte og krevende å navigere seg frem i. Et spørsmål som det av og til er vanskelig å finne ut av, er om man har en plikt til avklaring eller om man skal/kan avvise.

Når det gjelder muligheten for at man *kan* avvise et tilbud, så er det et spørsmål som også krever at man ser det i sammenheng med de andre innkomne tilbudene. Blir det ulik behandling av de andre tilbudene å akseptere et tilbud man kan avvise, eller blir det uforholdsmessig for tilbyderen det gjelder å avvise et tilbud.

Som ansvarlig innkjøper står man ofte i slike vurderinger som nevnt over, og dagens regelverk er ikke alltid innrettet slik at det gjør valgene enklere å ta, snarere tvert imot. Det hadde hjulpet om ordlyden var litt klarere, og det i mindre grad var lagt opp til skjønnsvurderinger.

Det at KOFA har flere motstridende avgjørelser over tilsynelatende like saker gjør også at man blir redd for å gjøre feil. Dette er lite hensiktsmessig og fører til at innkjøpsprosessene oppleves som mer krevende enn de trenger å være.

3. Erfaringer fra en fersk offentlig innkjøper

Basert på mailutveksling i forkant av møtet med referansegruppen 10.11.2023

Kort om meg:

Jeg har erfaring fra innkjøp i det private, hovedsakelig innleie av konsulenttjenester og innkjøp av programvare. 1. mai 2023 begynte jeg i Veas som fagansvarlig for anskaffelser. Så langt har jeg gjennomført i overkant av 40 konkurranser, er på vei til å bli sertifisert innen offentlige anskaffelser, har lest meg opp på anskaffelser.no, deltatt på flere kurs og foredrag innen forskjellige emner, men er absolutt «fersk» i gamet, og ser at det tar tid å bli en erfaren offentlig innkjøper.

Min erfaring så langt:

For meg har erfaringen så langt vært at det er en tosidighet i hvordan offentlige anskaffelser er regulert i dag.

På den ene siden er det tydelige rammer, klare mål og velregulerte prosedyrer som skal følges for å gjøre en god anskaffelse i henhold til lovverket. Dette oppleves som tydelig og klart å forholde seg til. For en som kommer fra det private kan det til og med oppleves som trygt å ha disse rammene for hvordan en anskaffelse skal gjennomføres, det er lett å veilede organisasjonen til rett prosedyre og siden det finnes så mange gode veiledere og maler tilgjengelig så gjør det også jobben lettere.

På den andre siden oppleves regelverket som fullt av fallgruver og med kryssreferanser som det ikke alltid er så lett å få øye på ved første øyekast. Det gjør at frykten for å gjøre feil blir helt reell når man mottar tilbud som vi opplever at ikke helt svarer ut det vi har bedt om eller inneholder klare avvik av forskjellig art.

Mange med meg med ansvar for innkjøp i det offentlige, sitter alene om ansvaret, og det er ikke mange andre i bedriften som har kompetanse innenfor dette feltet. Det ligger krav på oppdragsgiver som er tidkrevende å forholde seg til og ikke minst fordrer det kompetanse innen flere fagområder. Når regelverket nå skal revideres, oppfordrer jeg til at det også tas med i vurderingene at det skal være mulig for oppdragsgiver å følge opp kravene som stilles. Hvilke krav er det også andre instanser i samfunnet som skal følge opp? F.eks. arbeidstilsynet, skattemyndigheter, osv. Hvilke krav er det rimelig å legge på en oppdragsgiver? Kravene bør også hjemles i loven slik at det er mulig å følge opp uten å måtte legge inn egne punkter om dette i kontraktene, og da med risikoen for at en leverandør ikke aksepterer dette.

Med vennlig hilsen
Veas Selvkost AS

Stine Vandbakk-Knudsen
Fagansvarlig anskaffelser